Parallelsessie Informatie en Ontmoeting, 4 maart 2021
Stedin
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer L. Onvlee
Raadsgriffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP-GroenLinks-Gorcum Actief-Fractie van Maaren
Portefeuillehouder:	de heer D. van Zanten
Ambtelijk:	de heren S. Bouwmeester en M. Matla, mevrouw S. van den Hoogen
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij leidt de bespreking kort in.

Stedin

De financiële positie van Stedin staat onder druk. Stedin heeft hiervoor diverse oplossingsrichtingen. De voornaamste is een aandelenemissie. Deze informatie willen we graag delen met de Raad om hierover met elkaar van gedachten te wisselen, vooruitlopend op de definitieve uitvraag van Stedin. In deze sessie willen we de voor- en nadelen van een aandelenemissie voor de gemeente Gorinchem met elkaar bespreken.

Wethouder Van Zanten geeft een toelichting. Stedin is het netwerkbedrijf in de regio voor gas en elektra. Voor netwerkbeheerders ligt er een grote investeringsvraag voor. Tot 2030 ongeveer € 7,3 miljard. Een andere verhouding tussen eind vermogen en vreemd vermogen is dan nodig. Het is de bedoeling dat aan de gemeenten gevraagd gaat worden om deel te nemen in een aandelenuitgifte in de loop van dit jaar.

De heer Bouwmeester geeft een presentatie (beschikbaar op iBabs).
Er is nog geen formeel voorstel; dat zal binnen nu en enkele maanden voorgelegd worden.
De financiële positie van Stedin staat onder druk door de energietransitie. Stedin opereert in een gereguleerde markt, dus het Rijk schrijft voor hoe een en ander in de tarieven verwerkt kan worden. Daarmee kan pas over twee jaar begonnen worden. Stedin zou vreemd vermogen kunnen aantrekken in de markt maar het is dan moeilijk om de kredietwaardigheid in stand te houden. Stedin is met de aandeelhouders in gesprek gegaan over het mogelijk aantrekken van eigen vermogen. Vorig jaar was duidelijk dat er een kapitaalbehoefte was van € 1 miljard. Voor de komende twee jaar € 200 mln. De oplossingsrichting die nu bedacht is, is het uitgeven van preferente aandelen. Op termijn worden die weer teruggekocht. Hierover mogen geen afspraken gemaakt worden.
Hij schetst de grondslag achter het aandelenbelang in Steden. Stedin dient het maatschappelijk belang. Overheden vormen de aandeelhouders. De gemeenten hebben zich beperkt beziggehouden met de bedrijfsvoering van Eneco / Stedin. Het is voor het eerst dat Stedin een beroep doet op de aandeelhouders.

De heer Oostrum vraagt of het Rijk en de Provincies hierin geen rol vervullen.
De heer Bouwmeester zegt dat het Rijk in dezen geen positie wil. Bij andere netbeheerders hebben Provincies wel een rol. Hij zal hier nog op terug komen in de presentatie.

Vorig jaar is besloten om het dividend structureel af te ramen in de begroting. Als er nieuwe aandelen uitgegeven worden dan zullen die gegarandeerd een dividend geven. Het verzoek van Stedin zal twee vragen bevatten:

Kunt u instemmen met het uitgeven van nieuwe aandelen?
Bent u bereid om uw aandeel voor uw rekening te nemen?
De gemeente kan instemmen of niet instemmen met de aandelenemissie.
Als de gemeente meedoet met de uitgifte dan betekent dat een investering van € 1,36 mln. Stedin garandeert dan een rendement van 3% per jaar. Een nadeel is dat de schuldpositie van de gemeente tijdelijk toeneemt. Theoretisch is het ook mogelijk dat in een jaar geen dividend uitgekeerd wordt.

De heer Bahlmann vraagt naar de relatie met de € 200 mln.
De heer Bouwmeester zegt dat dit los staat van de rest.

Mevrouw Dansen vraagt of het zo is dat er eigenlijk gewoon geld geleend wordt aan Stedin.
De heer Bouwmeester antwoordt dat dit niet zo is. Als er geld wordt uitgeleend wordt dat ook gezien als vreemd vermogen. Zij geven aandelen uit en die zet de gemeente op de balans. Op termijn koopt Stedin de aandelen weer terug. Bij een lening is het formeel anders. Juridisch en financieel gezien is het anders.
Mevrouw Dansen ziet het wel als een lening maar ze begrijpt dat het technisch anders zit.

Mevrouw Molengraaf begrijpt dat het een tijdelijke schuldtoename is. Tijdelijk is wel rekbaar. Het is niet duidelijk wanneer het terugbetaald wordt.
De heer Bouwmeester bevestigt dit. Wel is Stedin gevraagd of men hierbij een gevoel had maar daar werd geen uitspraak over gedaan. Hijzelf schat in dat het gaat om indicatief 15 jaar en wellicht iets langer.

De heer Kuijten vraagt of het mogelijk is dat Stedin failliet gaat en als dat gebeurt wat zijn dan de consequenties?
Steding werkt in een gereguleerde markt. Alle investeringen komen uiteindelijk in de tarieven terecht en er is dus altijd een verdienmodel. De heer Bouwmeester verwacht niet dat Stedin failliet gaat. In beginsel is Stedin ook financieel gezond maar vanwege de investeringen is er extra geld nodig.

De heer Bouwmeester vervolgt de presentatie. Er is ook een optie om niet mee te doen. Dan is de gemeente wel afhankelijk van wat de andere aandeelhouders besluiten. Zij zouden het aandeel van Gorinchem kunnen overnemen. Het nadeel van niet meedoen is dat als er bij meerderheid niet meegedaan wordt, Stedin op de kapitaalmarkt zal lenen, meer rente moet betalen en dan is de kans op dividend minimaal. Het rendement op wel instappen weegt naar zijn mening op tegen dit nadeel van niet meedoen.
Na stap 1 is de vervolgvraag wat dan met de rest van de € 1 miljard moet gebeuren. Er zijn slechts 44 van de 91 gemeenten aandeelhouder. Stedin onderzoekt ook of andere gemeenten en de Provincie bereid zijn om in te stappen als aandeelhouder.
De investering kost € 1,36 miljoen, potentieel dividend is € 40.800. De rentelasten van de hogere schuld bedragen € 15.000 per jaar.

De voorzitter bedankt voor de presentatie en geeft gelegenheid voor het stellen van vragen.

Mevrouw Molengraaf vraagt een toelichting op de vervolgvraag.

De heer Bouwmeester licht dit toe. De totale financieringsbehoefte is ca. € 1 miljard. Om niet meteen een financieringsvraag voor te leggen is dit in twee delen geknipt, € 200 mln. wordt bij de huidige aandeelhouders gevraagd en dat leidt tot de vraag aan Gorinchem voor € 1,4 mln. Vervolgens komt er een vraag hoe deel 2 ingevuld moet worden. Dat kan bij de huidige aandeelhouders gevraagd worden of aan nieuwe aandeelhouders of er kan een andere financiering gezocht worden. Stedin is ook al geruime tijd in gesprek met het Rijk over het verdienmodel dat in deze tijd van energietransitie onder druk staat. Een ander verdienmodel kan ervoor zorgen dat de kapitaalbehoefte wordt verminderd.

Mevrouw Molengraaf zegt dat voor de € 200 mln. diverse gemeenten erbij worden betrokken. Het is dan bijna niet mogelijk om niet verder te gaan met vervolgstap 2.

De heer Bouwmeester zegt dat die afweging gemaakt moet worden en dat is een ingewikkelde vraag. Vandaar ook de lobby bij het Rijk om andere mogelijkheden te zoeken.

De heer Oostrum merkt op dat het vanuit het maatschappelijk belang terecht is om aandelen te nemen. Hij hoopt dat de Provincies het ook gaan doen. De schuldpositie neemt toe. Wat betekent dat voor het risicoprofiel en het weerstandsvermogen van de gemeente?

De heer Bouwmeester antwoordt dat de gemeente nu op € 190 mln. schuld afstevent. Met het vaststellen van de aanpak van de schuldpositie is besloten die na 2025 gestaag af te bouwen. In deze periode zou de schuldpositie stijgen naar € 191 mln. Op het totale risicoprofiel doet het niet heel veel maar het is wel een toename totdat de aandelen worden teruggekocht. Het geeft ook wel rendement en dat kan bij het vraagstuk betrokken worden. in het weerstandsvermogen is alles mogelijk; dat kan versterkt worden of het kan gebruikt worden als ruimte in de begroting.

De heer Bahlmann zegt dat de investering nodig is voor de RES. Het zou logisch zijn als alle 91 gemeenten en Provincies mee zouden doen.

De heer Van Santen sluit aan bij de heer Oostrum en vraagt op welke manier dit gealloceerd wordt.

De heer Bouwmeester zegt dat het geen echte investering is waarbij het geld opgaat. Er wordt niets afgeschreven, het wordt op de balans geplaatst en er worden rentelasten betaald in de exploitatie, ook het dividend komt daarin. Er blijft dan per jaar een kleine € 25.000 over. Anders dan dat is er geen financiering nodig. Het is de rentelast versus het dividend.

De heer Hassouna merkt op dat de aandeelhouder ook naar de bedrijfsvoering moet kijken. In hoeverre vindt de gemeente dat Stedin een goede bedrijfsvoering heeft?

De heer Bouwmeester antwoordt dat via de aandeelhouderscommissie de gemeente betrokken is bij de bedrijfsvoering. Er wordt zeker naar de bedrijfsvoering gekeken. Stedin heeft een heel efficiënte bedrijfsvoering. Het is een heel gezond bedrijf. Het geld is alleen nodig vanwege de energietransitie.

De heer Kuijten noemt de rente die doorgaans negatief is en vraagt hoe een en ander zich verhoudt. Wat betekent het in totaliteit voor de gemeente?

De heer Bouwmeester is uitgegaan van de rekenrente van 1%. Op basis daarvan wordt rekening gehouden met € 13.000. Bij een nieuwe lening kan het iets lager zijn. Er wordt altijd rekening gehouden met de gemiddelde rente. Het rendement is wat Stedin er tegenover stelt en dat wordt om de vijf jaar herzien. Dat ligt gemiddeld 2% hoger dan de gemeente aan rente betaalt. De schuldquote is ingewikkeld. Hij verwijst naar de begroting. De schuldquote loopt op naar meest risicovol omdat de schuld stijgt naar € 191 mln. De totale quote doet niet veel maar het is wel een toename.

Mevrouw Pellikaan bedankt voor de heldere presentatie. Als besloten wordt niet mee te doen, dan moet Stedin misschien op de kapitaalmarkt lenen en dat is duurder. Resulteert dat dan in een hoger tarief voor de inwoners?

De heer Bouwmeester antwoordt bevestigend. Het gaat om de rating. Bij meer vreemd vermogen daalt de credit rating. Dat leidt tot een verslechtering van de winst en toename van de kosten voor de inwoners en minder of geen dividend.

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen meer zijn. Het vervolgproces is dat er pas een volgende I&O-sessie komt als er een concrete vraag van Stedin komt.

De heer Bouwmeester bevestigt dit; als die vraag komt wordt deze voorgelegd aan het college en komt er een voorhangbesluit naar de gemeenteraad. De gemeenteraad moet dan een oordeel geven en het college neemt het definitieve besluit. Hij sluit niet uit dat de raad ook beslissingsbevoegd is om het geld beschikbaar te stellen. Die vraag zal dan formeel aan de raad voorgelegd worden voor het zomerreces.

Mevrouw Molengraaf waardeert het dat het college de raad hier zo vroeg bij betrekt. Zij vraagt zich af of het college nu al heeft kunnen peilen voor het voorhangbesluit of de raad genegen is hierin mee te gaan. Heeft het college het gevoel dat de raad dit wel wil? Wat doet het college met deze input?

Wethouder Van Zanten zegt dat deze vraag nog niet aan de orde is geweest, ook niet in het college. Er is richting Stedin ook nog geen toezegging gedaan. Het ligt nog helemaal open. Als besluiten bij Stedin genomen zijn, is er 50 dagen de tijd om tot besluitvorming te komen. Het college zal hier dan nog met de raad over moeten spreken. Geen enkele gemeente heeft tot dit moment toezeggingen gedaan. Het college wil het proces open en transparant lopen.

Mevrouw Molengraaf zegt dat het haar deugd doet dat er nog geen toezegging is gedaan. Zij is wel benieuwd of er voor het voorhangbesluit nog overleg met de raad zal zijn.

Wethouder Van Zanten zegt dat voordat die besluitvorming aan de orde is, er tijd is om met elkaar af te wegen of het verstandig is om hieraan deel te nemen.
Hij kan zich voorstellen dat er nog een I&O nodig is om tot een goede besluitvorming te komen. Uiteindelijk is er een besluit van de raad nodig om het geld beschikbaar te stellen dus er zal ook nog een B&A-sessie nodig zijn. Het proces zal volgens het boekje gelopen worden.

Mevrouw Molengraaf bedankt voor de toezegging.

De heer Kuijten vraagt of als de gemeente meedoet met de aankoop het ook mogelijk is om meer of minder aandelen te kopen.

De heer Bouwmeester zegt dat dit mogelijk is maar als alle gemeente positief zijn, krijgt elke gemeente zijn eigen aandeel. Als er gemeenten niet meedoen, dan mogen andere voor maximaal het dubbele van hun aandeel inschrijven. Voor Gorinchem is dat dus ca. € 2,7 mln.

De voorzitter stelt vast dat er geen vragen meer zijn. Hij bedankt de heer Bouwmeester voor de duidelijke presentatie en de wethouder voor zijn toelichting en toezegging. Het onderwerp komt te zijner tijd opnieuw aan de orde in een I&O en B&A.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.